

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2040 :: Any XL

10 cèntims — Atrassats 20

BARCELONA 31 DE GENER DE 1918

“L'ESQUELLA DE LA TORRATXA”

Estimat barceloní:

la grésca del Carnestoltes ja ha arribat!... No pots patir!...

PERFUMES amb LOCIONS de "MYRURGIA"

Calvicies-Caspa-Caida del CABELLO

CAPILAR

AMERICANO

del famoso especialista Dr. MEZQUIDA. — ¡Éxito grandioso! — Tratamiento médico. «América Clínica», Plaza Buencases, 2, pral., BARCELONA. — Limpio. Agradable. Higiénico. Informes gratis por escrito si remiten sello. En droguerías y farmacias, 6'50 pesetas frasco

De nostra serie d'hommes desgraciats
per no conèixer els

Capillos ROSYAL'S

El substitut ideal dels embenatges

Alguns dels avantatges que ofereixen els CAPILLOS

- Primer. Resguarden de l'infecció, cops i rascades, tota mena de grans, petites ferides, llagues i VACUNES, i per sa forma còncava protegeixen sense tocar ni apretar, la part danyada, al ensemple que retenen el cotó i remeis necessaris.
- Segon. Poden aplicar-se en llocs de difícil embenatge, i no s'escorren ni's desprenen com succeeix molt sovint amb les venes.
- Tercer. No enlletgen, ni embarrassen o dificulten els moviments quant la part danyada se troba en el coll, cara, mans, etc., per últim
- Quart. Donat el seu preu tan sumament econòmic, totes les famílies poden adquirir un surtit complet per a atendre al instant qualsevol accident imprevisit.

- ESTOIG ESPECIAL PER A LES VACUNES
amb tres Capillos del número 14. 50 cèntims
- CAPSETES SURTIDES PER A FAMÍLIES
amb 10 Capillos dels números 2, 3, 4, 13 y 14. 1 pesseta
- CAPSETES amb 12 Capillos d'un sol model
amb qualsevol dels números 2, 3, 4 ó 13 1 pesseta

DEMANEU-LOS A TOTES LES FARMACIES

DIPOSITARIS: Vicente Ferrer y C.^a—Hijo de J. Vidal y Ribas—
M. Dalmau y Oliveres—Sociedad Anónima Clau-
solles—Pedro Homet y José Segalá.

KOK-EXPRES

CENTRE de representació
i gestió d'assumptes
administratius, judi-
cials i privats

Préstams en hipoteca i lletra
(ràpid) = Quantitats disponi-
bles únicament per a traspas-
sos de herències = Reclama-
cions hereditaries per la via
judicial i extrajudicial = Cer-
tificats del Registre d'últimes
voluntats, de defunció i nai-
xement = Expedients pels
moços de reemplaç (Quintes)

Plaça del Teatre, n.º 6, 1.º
BARCELONA

ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTI-REUMÁTICAS
"GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositario:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALA · Rambla San José 14
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y C. Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ

V^{DA} DE P. BONET

REPRODUCCIONS ARTÍSTIQUES

FOTOLITOGRAFIA

FOTOGRAVAT

AUTOTIPIA

TRICROMIA

Aribau, núm. 9, interior
BARCELONA

Les lletres i la política

DECIDIDAMENT això comença a semblar aquells dies bûtixeres i romàntics de mitjans del segle XIX, quan un poeta semblava tenir prou poder en la seva lira per a aconseguir als pobles. Els bons ciutadans percebien la dolçor d'ésser governats per poetes i, semblants a les clàssiques feres, s'adormien escoltant la cantarella retòrica. Alfons de Lamartine, a França, i Martínez de la Rosa i el Duc de Rivas, a Espanya, embolicaven amb versos la política. Si la nació era feliç, aquells poetes feien una oda ben viva, sense rimes; si el poble patia, l'oda aleshores se transformava en elegia. I semblaven els pobles uns jòcs florals i els ministres uns mantenedors de l'ordre i de la poesia.

Ara, a Espanya i a Catalunya, els poetes comencen a obtenir la predilecció dels partits, fins d'aquells més refractaris a la forma poètica. Els nostres republicans han intentat incloure en la candidatura an En Guimerà; els de Tarragona an En Gabriel Alomar; els regionalistes volen an En Santos Oliver i segurament reelegiràn an En Morera i Galicia; l'Unamuno va per Bilbao; En Benavente, per Madrid... Citem als homes de lletres notoris que fan rimes. El Congrés serà un Parnàs, i si no's fa res pràctic, al menys en el *Diario de Sesiones* hi hauràn alguns fragments d'oratória apreciable.

L'influència poètica passarà de les Corts a les branques administratives. Com amb En Valera, una novela serà una mostra de competència diplomàtica per a ocupar un càrrec d'ambaixada, o com amb En Manel de Palacio se podrà saltar d'un sonet a la cancelleria de Montevideo. Restaurarem aquells temps, en els quals escoltant a un xicot uns versos amorosos, els cimats del presupost deien, després d'aplaudir-los benèvolament: «Quins versos més bonics! An aquest xicot li haurem de donar un empleo.» Les muses, aleshores, ademés de la inspiració, portaven credencials.

La «Lliga», amb aquests contactes de la literatura i la política, hi sortirà guanyant, car ja és sabut que la «Lliga» guanya sempre. Precisament per la maternal protecció de la política a les lletres, En Prat de la Riba, i ara En

Cambó, semblava una Clemència Isaura. Tots els joves trovadors de Catalunya acudeixen a les fonts de la Diputació i de la Mancomunitat com si fossin reguerols de la font Castalia. Així se van preparant una competència poètic-administrativa, que els hi permetrà ficar-se pels ministeris espanyols, constituint la república de les lletres. No hi fa res que hagin pogut escriure alguna subversiva oda a Catalunya. A la nostra terra ja'n tenim també de tradició literaria que ha fet el salt del catalanisme ferreny als madrigals endreçats de l'Espanya gran. En Víctor Balaguer, de juglar de la terra catalana passà a ésser ministre d'Ultramar. En Víctor Balaguer, un Ventosa rimaire i rípiaire, fou el precursor dels nostres poetes. Després del seu precedent, En Carner ja pot ésser ministre d'Instrucció Pública, En López Picó subsecretari d'Hisenda i En Segarra cònsol.

Ens ha arribat l'hora de les profitoses justícies als escriptors. A l'últim se van convencent els polítics que és més difícil fer un sonet que una esmena, una novela que un discurs i un drama que un programa. Uns homes als quals se'ls hi ocorren tan peregrines coses, no trobaran solucions an els problemes laberíntics de la governació de l'Estat, movent personatges de carn i òssos, després d'imaginar i fer bellugar tants d'imaginatius?

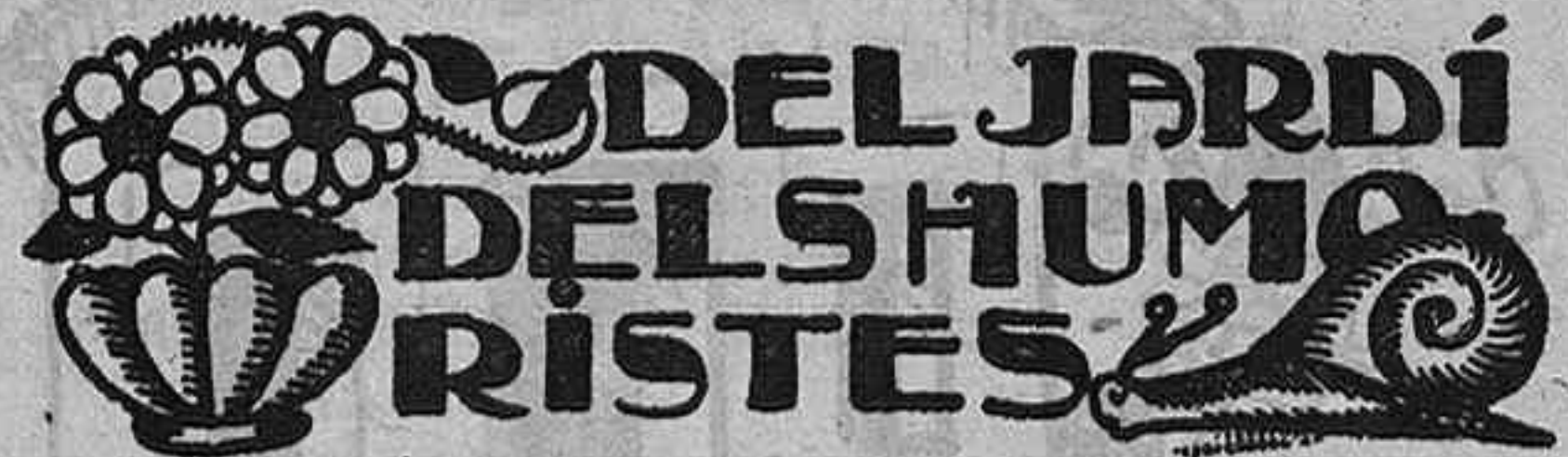
El nostre bon alcalde deu ésser d'aquest parer. Si els literats són triats per a diputats i regidors, per què no se'ls ha d'emplear com a consellers? L'altre dia trobà el senyor Morales Pareja an el nostre Rusiñol.

—Senyor Morales—li digué aquest.—Això està molt embolicat.

—Molt, però molt. Sab lo que podria fer, amic Rusiñol? Passar per l'alcaldia i parlarem de les subsistències.

En Rusiñol dubtà si dedicar-se o no a l'estudi del carbó, del bacallà i de l'oli; però si se decideix, sabrà trobar un bon final a l'obra que s'està representant aquests dies.

PARADOX

I

UN PROCÉS ALEGRE

El President de la Sala de l'Audiència es dirigeix a l'Acusat.

—Acusat, aixequi's.

—Ja soc enlaire.

—De manera que vostè ha estat ja acusat per onze delictes?... Un delicte cada any?...

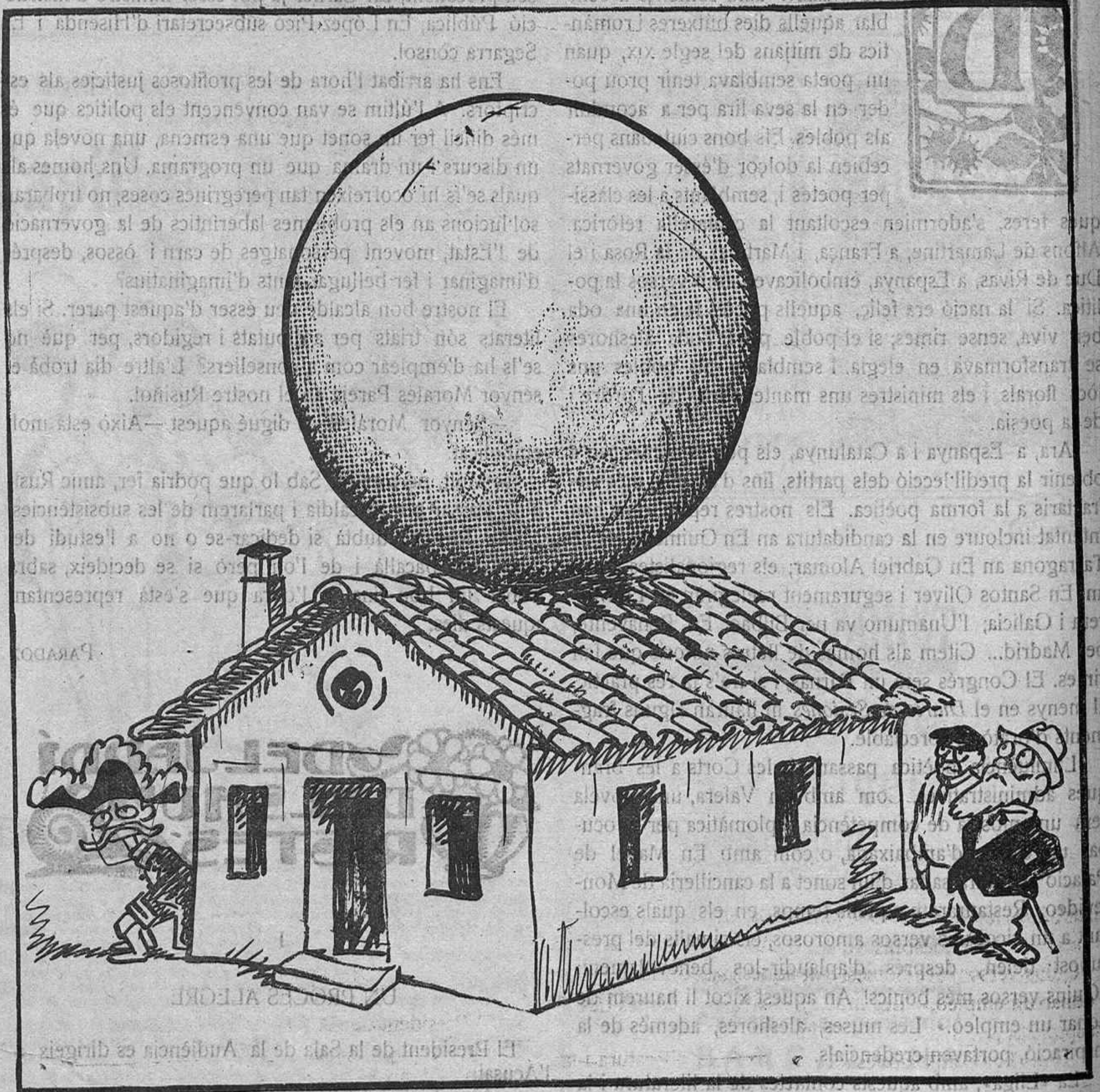
—No és culpa meva.
 —Que no és culpa seva?... Doncs de qui és culpa?
 —Dels guardies, que m'han agafat cada vegada, i del jutge que m'ha trobat el delicte.
 —Vostè té fills?
 —Sí, senyor.
 —Quants?
 —Onze.
 —Es curiós!... onze fills, onze delictes! Un delicte per fill!...
 —Com ho vol fer!... Si els remordiments no'm deixaven dormir!...

ADELÍ

II

A CA L'HERBOLARI

—Déu-los-guard.
 —Què volieu, mestrea?
 —Unes herbes per al meu noi, el gran, aquell que se m'ha fet llarg com un pal de l'Energia Elèctrica.
 —I què us té el noi, migranya?
 —No, senyor.
 —Mal de ventre?
 —No, senyor.
 —Qüestió dels nervis?

FRASSES FETES DEL DICCIONARI 'CASTELLA

La pelóta en el tejaado

- Tampoc.
 —Dolor de ronyons?
 —No ho endevina.
 —Rediable!... Doncs, digueu lo que necessiteu, i si ho tenim vos ho donarem.
 —Necessito unes herbes que'l rebaixin força.
 —Que'l rebaixin?...
 —Si, senyor.
 —Què li han de rebaixar?... la sang?...
 —La *talla*, valgue'm Déu, que ara m'ha d'entrar en quinta i el voldria *deslliurar*.

N. N. N.

Se pensa la gent que l'Ateneu és quelcom molt serio, on en un recó un home fa un poema i en un altre recó un altre estudia les necessitats humanes a través de l'història i de l'economia. A l'Ateneu, per a aquesta gent admiradora, no's pot parlar ni de dones, ni de vi, ni de jòc, ni empesca-se combles o xafarderies. En Casanovas, l'escultor, tant s'ho creu això de la serietat de l'Ateneu, que mai hi vol anar, «perquè—diu—és una casa de jesuites.»

I no ho és de serio, sinó ben entretingut. Hi ha un jardí; setmanaris alegres—el *Papitu* ha durat fins fa poc; capellans «rigolós»; cartes, moltes cartes amb lletra femenina; i si alguna vegada la junta vol fer una cosa sèria i decora un saló que sembla del *Arte de ser bonita*, els socis nomenen al saló «casa la Brígida», i si posa una làpida d'agraïment a una senyora, de nom Llagostera, que va fer uns donatius a la casa, una mà bromista escriu sota la làpida:

*Todos ignoran quien era
la señora Llagostera.*

Però els més divertits són els moços.

L'altra tarda, i en la nostra penya, va tocar el timbre l'Oriol Martorell. Entra el criat, mira, un diu una paraula, torna a mirar i:

—A qui busqueu?—li pregunta En Camps.

El moço respòn, ben serio:

—A Jesus de Nazareth.

Després diràn els nois de la «Lliga» que la democràcia no és alegre. Al menys la de l'Ateneu.

La llealtat

Es precis que la minoria nacionalista-republicana se reconcilli o que el senyor Balaña, regidor, observi una conducta més discreta. Ja és clàssic que quan són pocs estiguin mal avinguts, però les males avinences municipals se tradueixen en indiscrecions que pertorben la moral cívica i la personal dels regidors.

El senyor Balaña té un enemic que no és pas el món, ni el dimoni, ni la carn, sinó el seu correligionari Vila Marieges. El senyor Balaña ignora que com diuen els castellans «no hay peor cuña que la de la propia ma-

dera», i que prop d'un home descuidat sempre s'hi trobarà un gat, i que si se fa pot de mel les mosques se'l menjaràn, i que mai han estat bé dos pedres a una porta, i és bò no envejar res a ningú procurant guanyar-ho un.

—Aquest Vila, si li fan un present de sis puros, an a mí no me'n dóna més que un.

I ho diu a crits pels passadicos, i ho comunica als periodistes, i se plany a qui vol escoltar-lo.

—En Vila no ha estat lleal amb mí.

En Balaña té raó. Sobretot la llealtat. Ja ho deia aquella dona alegre, que no volia admetre la manera que les estrangeres tenen d'estimar, i que ja que pecava volia pecar bé:

—Sobretot la llealtat!

Déu-nos-en-dó

OM són diferents uns dies d'altres dies i unes setmanes d'altres setmanes. Sense esforç aparent, sense aldarull; sense canviar més que uns personatges que cridaven, per uns segons que callen com a morts, ha canviat l'escena. Sembla que tot vagi barato, que tot-hom tingui afany per a treballar.

El diumenge, diversions gratis, misses de campanya i concerts a les places per reputades i aplaudides bandes, el dilluns ningú se sent sabater i cada un va a la seva.

Les senyores ja poden lluir tranquil·lament els seus berrets i els seus vestits de seda i aquests impermeables que s'han posat de moda ara. Els senyors no tindran de sentir aquell plany de: «torna aviat; no podria dormir».

—Però, perquè dona? Si no hi ha cap perill.

—No ho sé, no ho sé, però torna aviat. No'm ficaré al llit que no siguis a casa.

—Mira que vaig a la Junta de Subsistències i això s'allarga molt.

—Massa; ja en tens a casa de subsistències.

—Vosaltres les dones sempre sereu egoistes, s'ha de pensar amb el pròxim. Bona nit.

—Torna aviat.

Ara tot és diferent; a plaça se troba de tot, a les botigues també, el carboner sempre te fa mig quilo del d'alzina després d'esperar mitja hora... Però vaja: Déu-ens-en-dó d'aquest recreo de vida.

Adhuc me sembla que tornen a córrer més automòbils, pot-ser és que'ls submarins ja no necessiten la benzina. No diria jo que no, com no diria que sí. En els temps que ara correm convé molt a la gent del nostre ofici aplicar aquelles tres regles de la gramàtica parda que s'inventaren els pagesos andalusos de terra sevillana. Diuen:

—*Ver venir.*

—*Dejarse ir.*

—*Tenerse allá.*

—Impertinent!... Li prego que no'm segueixi!

—Doncs si no'm vol obrir el cor, obri'm el manguito. Sóc, investigador de subsistències.

Que traduïts al català podrien ésser:

- No badar.
- Dar per banda.
- Atura't noi.

Si molts ho haguessin fet aixís, estarien contents com nosaltres, que ara, després de la pluja, ens mirem el cel i prenem el sol. Han estat massa voluntariosos; pot-ser els hi tenim una miqueta d'enveja, però, de moment, Déu-nos-en-dó.

Aquest número ha sigut revisat per la censura militar :-:

PARISIANES

El bosc encantat

—Una nit superb!— cridà Wifred que venia del hort.—I si ens entonessim a peu?

Podrien ésser les nou. Havíem sopat amb tota patxoca en una masia situada al bell mig d'un bosc, a una dotzena de quilòmetres de París.

—A peu?—vaig fer jo amb la mueca de l'entusiasme relatiu.

—A peu, a peu! Si et canses ja et portaré.

L'idea d'aquesta passejada nocturna i bosquetana semblava somriure molt an En Wifred i vaig acceptar. S'abismava dintre les explicacions més estrambòtiques i al fi va dir:

—Sí, sí; entesos; a dreta i després a esquerra. Ja veuràs com trobarem el camí ral passant per una drecera que jo sé.

El vàrem trobar tan bé, que al cap d'una hora no sabíem, ni l'un ni l'altre, on érem. Allavors van començar les mutuals embestides.

—Veus?—vaig dir-li,—si haguessim tornat a cavall ja seríem a caseta, en lloc de trobar-nos, com dues aus de rapinya, per dintre del bosc.

—Quan un xitè por es queda a casal—va replicar-me En Wifred.

—I quan no's té més seny que el teu es porta una brúixula.

—Per a clavar-te-la pels bigotis, si no calles.

■ Durant aquesta discussió, caminavem per un corriol poètic com el diable, per on l'ànima humana més desesperada no hauria volgut passar-hi ni amb llanternetes.

De sobte Wifred cridà:

—Allà baix es veu llum.

Era veritat. Al final del camí una claretat confosa filtrava per entre les branques. Apretàrem el pas. A mida que ens hi acostàvem, una inquietut ens oprimia. On arribariem?

Altes cases amb balconades s'aixecaven al davant nostre. Una farmàcia brillava amb els seus globos polícromes; una immensa terrassa de cafè parisenc extenia les seves taules i cadires. Una parada de taxis, quioscos de diaris i una infinitat de fanals. París, ve't-aquí tot!

Jo prego a Wifred que'm pessigui fort per a despertar-me i ell em diu que li trepitgi els ulls de poll per a dissipar la seva al·lucinació.

Com comprendre la nostra situació? En plè bosc, a cinquanta llegües de París, de nit, trobar-nos en un troç de bulevard Montmartre. I estavem ben desperts, i ni l'un ni l'altre tocats de l'ala. Arribem i els nostres peus trepitgen l'asfaltat de l'acera. Ningú al carrer, ningú en les botigues i ningú per les finestres. Sols quatre vells fumant amb la pipa—encara no hi havia crisi de tabac,—asseguts a la terrassa del cafè, bevent l'un bock darrera l'altre.

Sense veure cap perill que'ns menacés, tant l'un com l'altre estavem inquiets. Ens assentem en una taula i demanem beure. Un moço ens serveix amb l'aire més natural del món. Un dels vells, al veure les nostres llargues cares, ens digué pietosament:

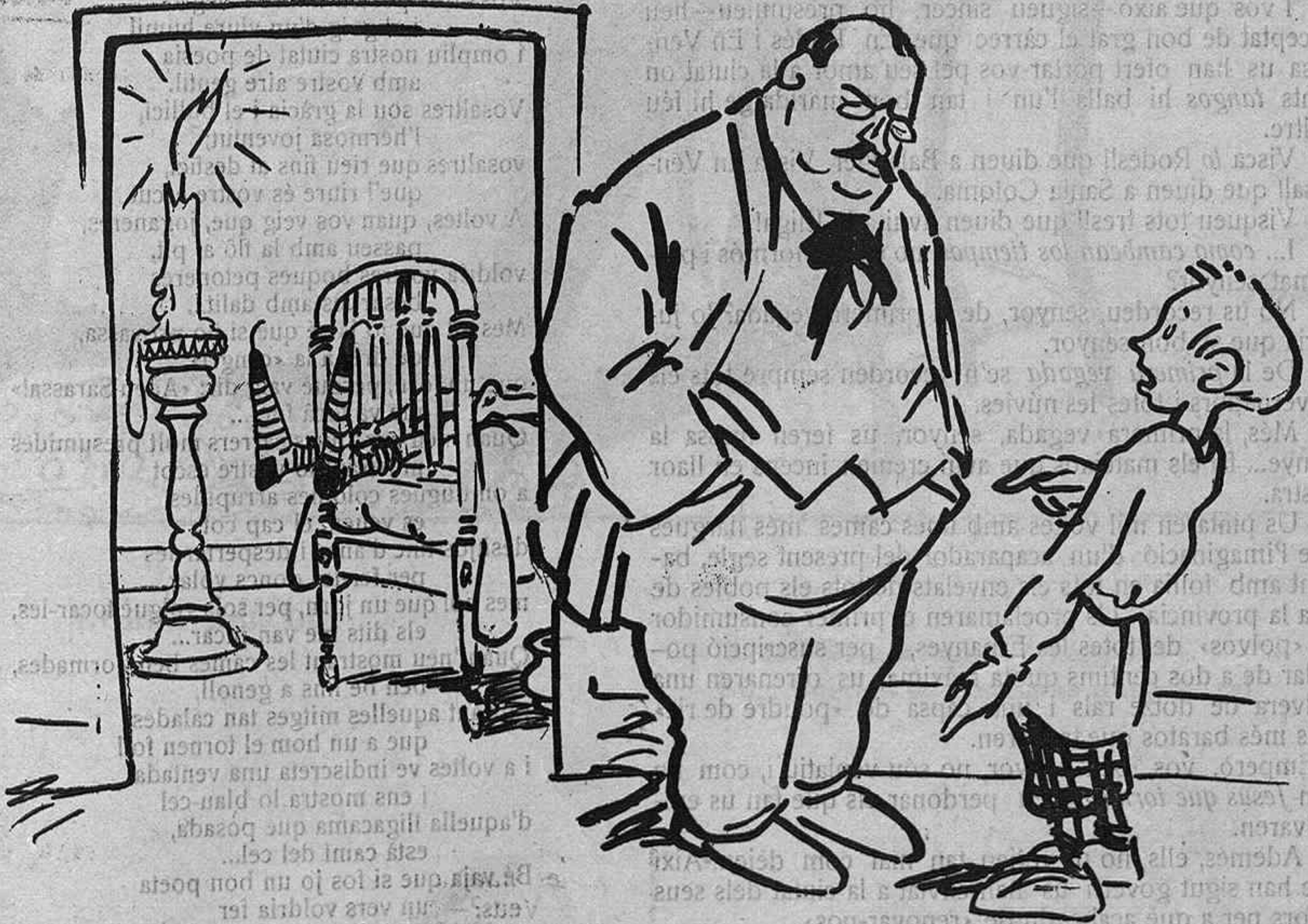
—Aquests senyors s'estranyen de trobar-se a París en aquesta hora. Es tota una història. Jo vaig a contar-vos-la. Jo he nascut a París en una casa del bulevard, he après de barber en una casa del bulevard, he fet de dependent en una casa del bulevard i he sigut amo al bulevard. No he deixat el bulevard i he fet fortuna. Viure sense el bulevard, sense els quioscos, sense els fanals, és impossible per a mí. L'any passat vaig caure greument malalt i el metge m'ha ordenat l'aire del bosc. Lo que jo m'he enyorat al mig d'aquestes arbredes! Fins que m'he determinat a construir un troç de bulevard dintre el bosc que he comprat. Aquests senyors que veieu i que tenen el cap de general, d'advocat, de gran comerciant, són senzills llenyataires que els tallo els cabells i la barba per a donar-me l'il·lusió de la societat parisien. Pot-ser vos burlareu de mí, però això és la meva felicitat.

No'ns burlarem d'ell; molt al contrari. Un home que sab fer-se feliç amb una senzilla il·lusió, és més murri que el que's desespera amb la realitat.—FERRÀN D'EGARA

□

A casa d'un doctor alienista s'hi presenta un client nou. —Déu lo guard, venia a consultar-lo perquè he perdut per complert la memòria.

—Molt bé, respón el doctor; però dec advertir-li que aqueixa mena de consultes les cobro per endavant.

—I de què ha mort ton pare, noi?

—De qué vol que hagi mort, ... de massa tip.

Benvingut siau, formós sanyó!

BENVINGUT siau, sí, formós senyor,
a la ciutat dels comtes i de la
Monyos.

Barcelona, és per a vos, una
mena d'arca santa guardadora
dels vostres més bells i perfumats
records.

Barcelona en pes va retre sincer
homenatge a la vostra beutat
imponderable, i els pèls de la
vostra rossa i riqüada barba, més pròpia d'un galant migeval
que d'un vulgar *Sanxo* de província se'n van darrera
els cors de moltes damiselles.

Vos, sols vos, podieu venir a posar pau a casa nostra!
una tendra mirada vostra és el millor bàlsam per a guarir
el conflicte de les nostres dones. L'altre, petit, petit... de
cara de prunes agres, de poc que'l sexe bell no el... de-
xem-ho córrer.

A vos, bell senyor, les nostres furioses dones us pas-
sejaren triomfalment sota tàlem pels carrers de la gran
ciutat que'l Mediterrani amorosament banya.

Els vostres ulls dolços i blaus i la vostra barba senyo-
rívola i captivadora, faran més per la pau de la ciutat que
deu mil tonelades de mongetes, cent mil quartans d'oli
de Tortosa i deu mil·lions d'arobes de carbó d'alzina.

I vos que això—sigueu sincer, ho presumíeu—heu
acceptat de bon grat el càrrec que En Rodés i En Ven-
tosa us han ofert portar-vos pel seu amor a la ciutat on
tants *tangos* hi ballà l'un i tan bon maridatge hi féu
l'altre.

Visca lo Rodés!! que diuen a Balaguer. Visca En Ven-
tosa!! que diuen a Santa Coloma.

Visqueu tots tres!! que diuen avui a la Lliga!

I... *como cambian los tiempos*, no és cert formós i per-
fumat senyor?

No us recordeu, senyor, de la primera vegada? Jo ju-
raria que sí, bon senyor.

De la *primera vegada* se'n recorden sempre tots els
governadors i totes les núvies.

Més, la primera vegada, senyor, us feren massa la
punye... fla els mateixos que avui cremen incens en llaor
vostra.

Us pintaren mil voltes amb unes cames més llargues
que l'imaginació d'un acaparador del present segle, ba-
llant amb follia en tots els envelats de tots els pobles de
tota la província. Us proclamaren el primer consumidor
de «polvos» de totes les Espanyes, i, per subscripció po-
pular de a dos cèntims quota màxima, us ofrenaren una
polvera de dotze rals i una capsa de «poudre de riz»
dels més barats que trobaren.

Emperò, vos, bell senyor, no s'ou venjatiu i, com un
bon *Jesus que torna*, sabeu perdonar els que tan us em-
polvaren.

Ademés, ells, no us volien tan mal com deien. Així
que han sigut govern us han enviat a la ciutat dels seus
amors per a que acabessiu de «renovar-nos».

Benvingut siau, senyor! Vos portareu la pau als es-
perits i acabareu amb les actituds protestàries de les nos-

tres dones que ja no tornaran al Govern civil amb l'intent
de fer mil estropicis.

En tot cas hi tornaran per a ofreniar-vos flors i violes
i el marquès d'Olèrdola, si resteu molt temps aquí, mo-
rirà de gelosia...

TENU

El logi rústic

DE LES MODISTETES QUE'S VEUEN

PER NOSTRES CARRERS

Hermoses criatures ciutadanes,
preciosos bibelots,
deixeu-me que vos digui, que'n tinc ganes,
amb versos dolentots,
les dolces emocions que experimento
quan ran de mi passeu,
deixant un lleu perfum que encara sento
quan prest vos allunyeu.

D'aqueix subtil perfum de juvenesa
que aneu per tot llençant
seguit de riallades, que a Tristesa,
allunyen del voltant.

Vosaltres porteu dintre l'alegria
i el goig d'un viure humil
i ompliu nostra ciutat de poesia
amb vostre aire gentil.

Vosaltres sou la gràcia i el bullici,
l'hermosa joventut;
vosaltres que rieu fins al defici,
que'l riure és vostre escut.

A voltes, quan vos veig que, joganeres,
passeu amb la flô ai pit,
voldria vostres boques petoneres
besar-les amb dalit...

Mes ai! que jo ja sé que si ho provassa,
de dret a la «cangri»,
que un jorn, perquè vaig dir: «Adéu Sarassa!»
me va tocà fugí...

Quan 'neu per quets carrers molt presumides
mostrant lo vostre escot
a on dugues colomes arrupides
es veuen, el cap cot,
desitjos tinc d'anar i despertar-les
per fer-les doncs volar,
mes no! que un jorn, per sols volguè tocar-les,
els dits me van picar...

Quan 'neu mostrant les cames ben formades,
ben bé fins a genoll,
portant aquelles mitges tan calades
que a un hom el tornen foll
i a voltes ve indiscreta una ventada
i ens mostra lo blau-cel
d'aquella lligacama que posada,
està camí del cel...

Bé vaja que si fos jo un bon poeta
un vers voldria fer
cantant la gràcia d'una modisteta
d'aqueixes de taller.

B. DELGÀS

GLOSSARI

L'OBRA DEL DIA

—Es interessant aquest drama, oi?
 —Sí!... Mentre no acabi amb tragèdia, rail!

ROAIA

De un acte original d'En Puig i Ferrer, titulat 'Si veia una minivone...', obra còmica estrenada durant d'algunes setmanes al Teatre del Gran Canal, pel poderós muntatge que a l'hora d'escriure les presents ratlles no l'havem vista.

∴ GLOSARI ∴

LA MORT DEL PORC

En aquests temps, o sia pels voltants de la Candelera, sentireu a dir a moltes gents, entre elles al nostre entra-nyable amic don Pere Aldavert:

—Ens en anem... Ens en anem uns quants dies al po-ble... Ens en anem a matar el porc.

Ho diuen aixís, amb un aire de convicció assassina i al mateix temps plàcida i casolana, que produeix terror i enterniment a la vegada.

—Ens en anem a matar el porc!...

Com si no diguessin res!... Matar un porc!... I en temps de manca de subsistències, de plebs afamades i d'acaparadors!...

—Ens en anem a matar el porc!...

Aqueixa sola exclamació ja fa venir una mena de sa-llivera que's tradueix aviat en un exaltament sindicalista davant la visió d'un tocino gràs que deu pesar les seves noranta o cent carniceres, amb les seves cansalades, els seus pernils, la seva sang amb ceba, els seus llofills amb mongetes, el seu morro i el seus peus amb naps.

—Ens en anem a matar el porc!...

Lo bò és que'ls que, cada any, invariablement, això diuen són gent incapaç de matar un mosquit.

I és que això de matar el porc, festa tradicional cata-lana, festa per a tot-hom que hi intervé menys per al porc, sembla que és un aconteixement que fa molta il·lusió.

Dilluns passat, a mitja tarda, el Glosador va topar-se per les Rambles amb un d'aqueixos amics exaltats, entu-siasta defensor de les tradicions de la terra i federal de tota la vida, però bona persona.

—Que no ho sabeu?...—va dir-nos amb la més franca de les alegries al rostre.

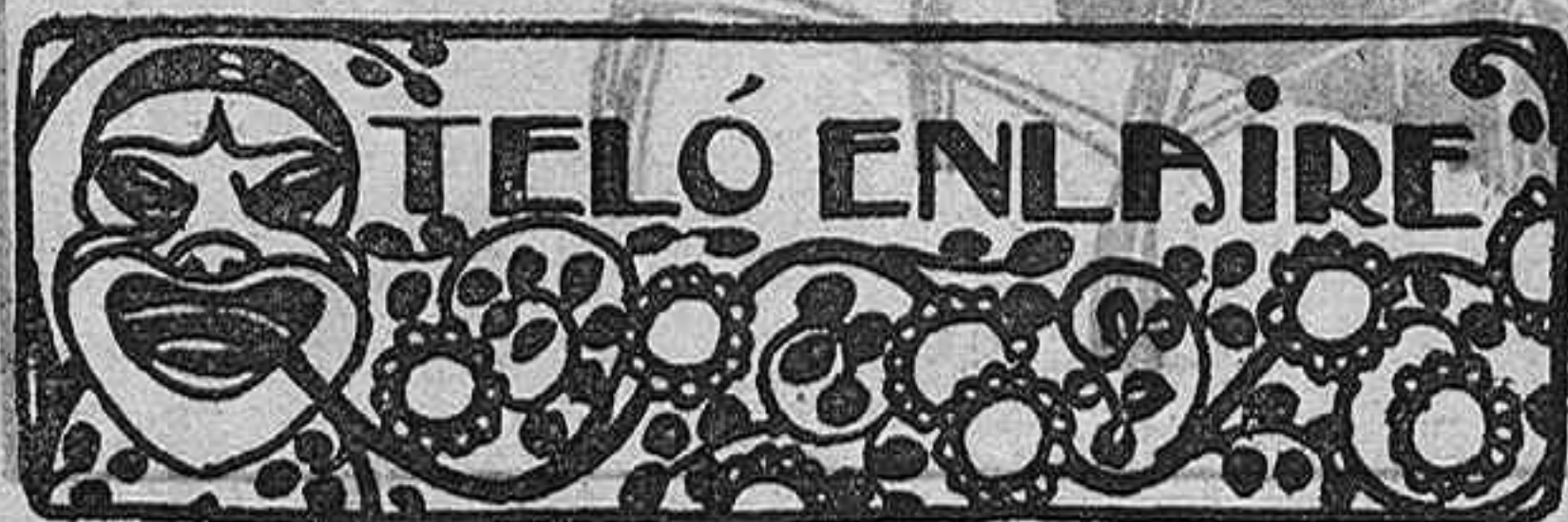
—No pas tot.

—Ja hem mort el porc!

—Ah, sí?... Si no m'envieu unes quantes butifarres no us crec.

I encara les esperem.

XARAU

LICEO

Continuen servint-nos «refritos», encara que bastant ben presentats. Durant la darrera vuitada s'han cantat les òperes *Mignon* i *Norma*, obres que havien fet les delícies dels nos-tres avis però que avui no arriben més que a despertar una petita curiositat. Menos mal que tot s'ho guanyen els inter-pretadors, que són gent de facultats i artistes voluntariosos que's fan aplaudir de valent.

ROMEÀ

De un acte original d'En Puig i Ferrater, titulat *Si n'era una minyona...*, obra còmica estrenada dimarts d'aquesta setmana, no'n podem dir res encara, pel poderós motiu de que a l'hora d'escriure les presents ratlles no l'havem vista.

En ensaig, per a estrenar-se dintre de pocs dies, *La casa de l'art*, sàinet del laboriós Santiago Rusiñol; la primera obra que dona l'il·lustre autor a la companyia del «Romea». Inu-tíl dir que hi ha una gran espectació per a saborejar-la.

NOVEDADES

Nit de pluja, escenificació d'un episodi de la novela *Le jeu*, va aconseguir l'èxit que tots els que coneixíem l'obreta li havíem augurat. En Rusiñol ha posat en aquella pàgina vi-brant d'En Barbusse tota l'emoció i tota la fina ironia que vessa constantment de les viscudes escenes dels heroics pe-luts, tan ben descrites en el llibre original i que amb tanta fortuna han inspirat al mestre català. L'acció de *Nit de pluja* és quasi nula, però no s'hi necessita; és un quadre verista, i com a quadre omple perfectament el seu objecte. L'ambient hi és molt ben pintat; els personatges tenen el degut relleu i el drama d'aquell desventurat matrimoni, d'aquelles ànimes senzilles i bones que supediten l'amor a la pietat, s'hi troba tan admirablement expressat, amb un atreviment tan poètic i una intensitat de dolor tan viva, que el públic sembla iden-tificar-se amb els protagonistes i acaba per plorar amb els uns i riure amb els altres, entregant-se per complert a l'au-tor, qui, mercès a la traça d'expert comediògraf i a les belle-ses del diàleg, triomfa una vegada més.

L'interpretació fou notable per part de tots, distingint-s'hi En Barbosa, la Vila, En Borrás i En Bergés.

La nit d'aqueixa estrena fou també nit de benefici d'En Borrás, posant-se *Terra baixa*, en qual obra aconseguí grans ovacions l'eminent actor, molt ben secundat per la Casals, que feu una *Marta* deliciosa i per En Nolla, que en el paper de *Sebastià* estigué a l'altura del seu reconegut talent.

En resum, una gran nit per a l'art escènic català.

Per a dintre de pocs dies s'anuncia l'estrena de *Souper-Tango*, sàinet de circumstàncies, original d'En Rusiñol.

ESPAÑOL

Quin cor més gran!... és un vodevill que no ho sembla, perquè estem acostumats a veure verdor i llits en escena i ca-mises plenes de carn, i en aquesta obra no n'hi han. Però la farsa agrada perquè està feta amb traça i és d'un tò comic grotesc molt pujat.

Vaja, que ha constituït un nou èxit per a l'afortunada troupe d'En Robert.

L. L. L.

ELS DEPORTS

Segons opinió futbolística general, els partits en què es fan goals, són els més dolents.

No hi tindriem res que dir si, diumenge, no ens hagues-sim convençut de lo contrari. Diumenge, el partit *Español-España*, en el qual aquests dos formidables equips no's-feren cap goal l'un a l'altre, resultà ensopit i mal jugat per tots quatre costats; i, en canvi, el *match Barcelona-Inter*, en què el primer féu al segon cinc goals d'allò més macos per un que en logrà l'*Inter*, fou interessant i jugat d'allò més bé.

Perquè, senyors! no hi ha dret a fer el que va fer l'*Es-pañol*, diumenge. Passar-se bona part de la tarda dominant, al seu contrari, sense ficar-li ni un mal *tanto*, vaja, no fa campió. Ens creurem aviat allò del castell de cartes, que deiem l'altre dia. Oh! i fins ens arribaran a convèncer que l'*Inter* i l'*Athlètic*, que són els dos que li manquen per a *pelar*, tenen dret a derrotar-lo, lo qual seria molt dolorós per als que's creien campions indiscutibles.

Passàrem, doncs, una tarda avorrida, amb aquest partit.

Per a que hi hagués de tot fins hi hagueren una sèrie de trompades, en les quals es distingiren els subordinats d'En Pagan més que'ls altres. Davant nostre, l'Urgell carregà tan brutalment an En Cella, qui era dels únics que jogava bé, que amb un xic més me'l fa a bocins. Davant d'aquell joc brut espanyolista, els rojos, resultaren uns bons minyons a carta cabal.

També hem de remarcar que En Pereira, futur fenomen que l'*Español* col·locà en la línia davantera per a fer el pes, resultà un pes mort. Vaja que'ns enredaren!

A l'altra banda, o sigui al club barceloní, l'heroi de la tarda fou En Gimbau, qui féu tres o quatre goals ell tot sol. Semblava que anés a preu fet. I no volem dir res més perquè ara ens dirien *barcelonistes* i nosaltres, que no hem sigut mai socis d'aquest club, més ens estimem que'ns diguin cul d'olla.

I, anem al mar; oh! el mar. En el qual hi hagué la regata Campionat de Catalunya, en la qual els nostres remers es portaren esplèndidament.

El *Club de Mar* rescatà, del *Maritimo*, la Copa d'En Prat de la Riba que li arrepassaren l'any passat amb greu recança de la dependència mercantil-nàutica.

Quedaren campions de Catalunya els de l'equip Raldiris amb el iol «Salou», el qual és el iol de la victòria, per ara. Per cert que, sense que volguem amargar-los el triomf, hem de dir que, a l'arrencada, armaren un *xacolata*, amb els remes, que semblaven aprenents. No serà pas per inexperiència, incomprendible en els campions d'Espanya 1916-17.

Altre paper brillant el feren els nois que tripulaven el «Marquet», també del *Club de Mar*, i que si baden gaire els campions, els passen al davant. Arribaren segons.

Els del *Maritimo* estigueren de *males*; arribaren tard i això que hi havia xicots d'empenta, entre ells.

Res, hauran d'esperar que entrin, al club de pedra, uns quants bogadors més del Club dels Dependents!

FLY

AL BALL DE DISFRECES

—De què vas disfregat, Quimet?
—Jo?... De xofer de Napoleón.

Galeria de retrats de unes quantes eminències. (Només hi falta la Junta de Subsistències.)

:: ESQUELLOTS ::

Com sia que'l present número de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA ha sigut sotmès a la prèvia censura militar, esperem que els llegidors es faran càrrec de la nostra situació i ens perdonaran les deficiències.

Entretant consolín-se pensant que de pitjors n'han passat a Rússia i que, mercès a la mai prou alabada neutralitat, Espanya gràcies a Déu és rica i plena... de pau i de tranquil·litat.

Amen.

Paraules d'un orador sagrat que ara retreu el bisbe amb motiu de una pastoral a les seves ovelles:

«La caridad no dispensa la de la justicia: al contrario, la supone y la sobrepone. No la excluye, la traspassa»

Tan-de-bò de Déu!

Tenim governador nou.

Millor dit, no és nou per a nosaltres. Don Carles González Rothwos ha manat aquesta província en altres ocasions.

I cada hu té el record d'ell que li convé.

Ara, en el discurs d'arribada, ha dit parlant de la nostra terra, «mi patria, mi amada Cataluña».

El calendari s'ha tornat boig.

Ens referim al calendari meteorològic que senyala la setmana dels barbuts com a setmana de mal temps.

Precisament aquest any la tal setmana ha sigut esplèndida.

Lo qual vol dir que s'haurà de canviar la dada tradicional. I dir: «Menos la setmana dels barbuts, totes les altres del hivern seran dolentes».

S'ha donat una nova representació de *Il Barbiere* al «Liceo».

Només ens faltava aquest barber.

Encara no'n teníem prou amb la gent que'ns prenía el pèl, a Barcelona.

Celebrariem que el doctor Reig aconseguís un èxit per aquests camins.

Però, mentrestant, permeti'ns que ho posem en quarrentena.

Títol d'un article que publica *El Liberal... de la noche*: *Lo que cuesta el vestir*.

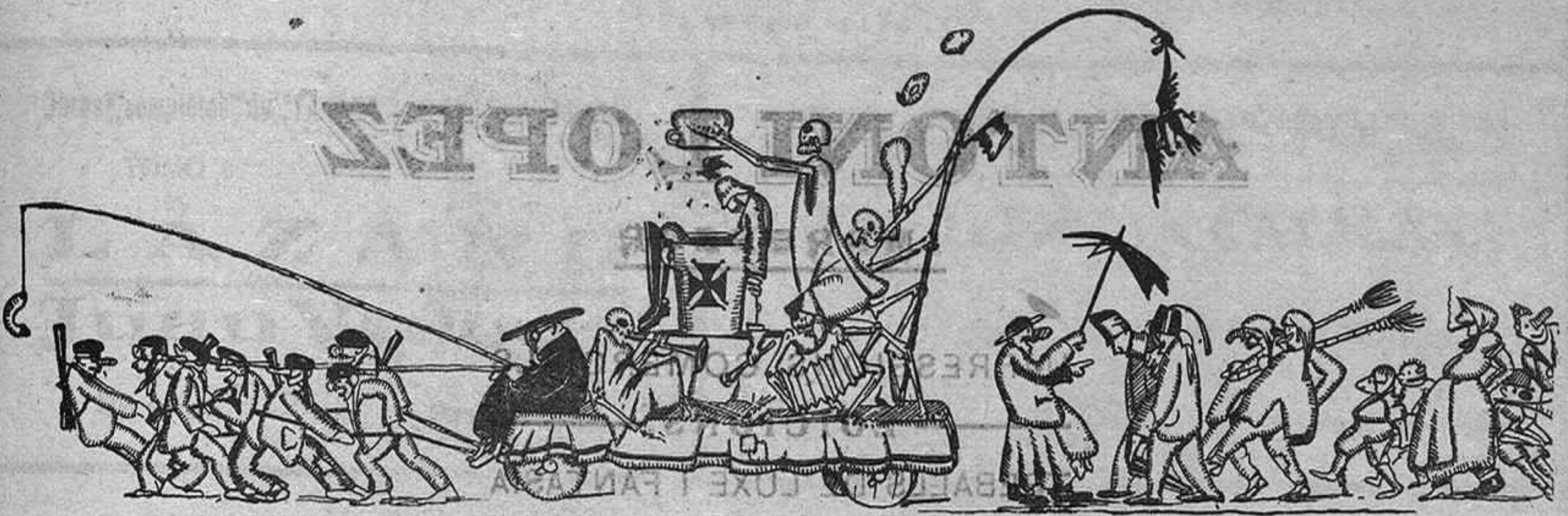
No cal que'ns ho expliqui, que tots els pobres ho sabem:

INDUMENTÀRIA CARNAVALESCA

Figuri de cantinera (Gran moda i va de primera)

El senyor bisbe ha publicat una pastoral d'actualitat, invitant a la pacificació dels esperits, tocant, de passada, la butxaca i el cor dels poderosos.

CARNESTOLTES DE TOT L'ANY

La colla del llanto

un ull de la cara. I l'altre ull ens el arrenquem per a les de-
més necessitats de la vida.

De modo que ja fa temps que anem cegos. Per això és
que no veiem tantes coses com convindria veure.

Lo que cuesta el vestirl... Prou que ho sabem!

Els que no ha saben són alguns senyors del Foment i de
la Defensa, acostumats a despullar al pròxim.

Que no li posin, doncs.
Perquè si hi posen la valla... és lo que diràn els veïns: Ja
la vallem.

Es a dir, ja'n tenim per anys.

Noies del dia.

Dues senyorettes joves, *gente bien*, parlen de la moderna
ciència americana o sia de *el arte de triunfar en la vida*.

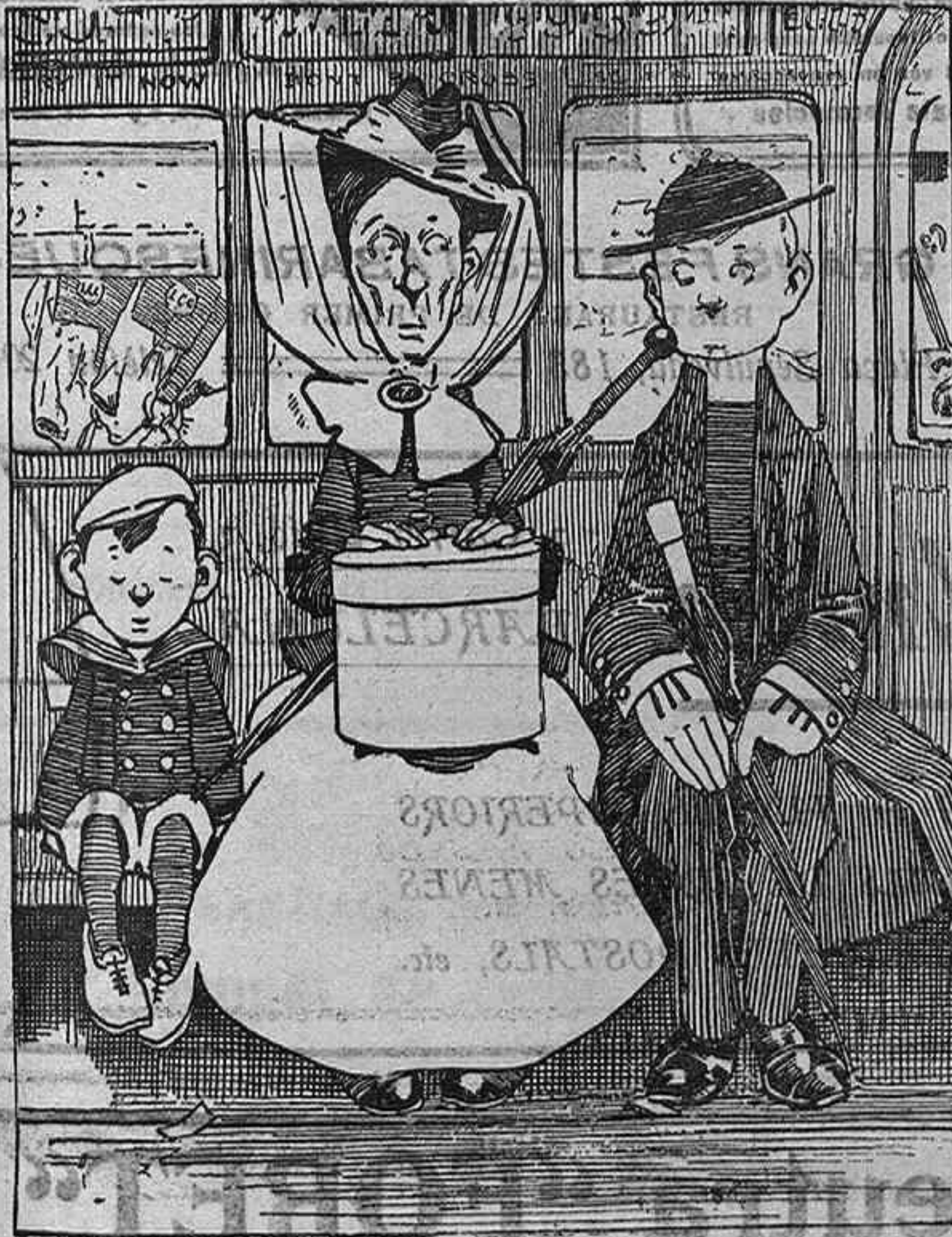
—Per a un home, l'èxit de la vida consisteix en guanyar
molts diners.

—Això sí!... I per una dona?

—Per a una dona conquistar l'home que'ls ha guanyats.

Un diari demana que's posi una valla a les obres del
monument an En Pi i Margall, al Passeig de Gracia,

Però si li posen, no sabrem mai si darrera hi treballen o
hi fan'el drogo.

Respostes pagades

Joan Aparicio: Ja degué veure que va destinar-se a *La Campana de Gràcia*. Per a L'ESQUELLA, va fer tard.—Barri: Li recomano que, abans de llençar-se al públic, passi encara un parell d'anys aprenent de fer ninots amb un bon mestre.—Ferran d'Egara (París): N'hi van bastants, però devien agotar-se com ens ha succeït a nosaltres. Rebut els originals i... grans mercès. Algun d'ells s'ha insertat a *La Campana*.—Martí Bosch: Els seus versos són quelcom incorrectes, excessivament tristos i d'un caient massa floralesc.—J. Gómez Pallarols: Amb palla i temps maduren les nespres; i amb vocació, constància i estudi se fan dibuixants els aficionats a fer ninots.—A. F. Rius: Mercès pel número de la revista. Respecte a la col·laboració val més que's dirigeixi particularment als escriptors.—J. Arnau: Conformes de tota conformitat... Oidà!...—Ramón de Ribas: Anà a la cistella, perquè hi trobarem algun vers incorrecte.—Celita Simó: Pot-ser sí!... qui sap?... Veurem!...—Antoni Monfort: Són graciosets, però no estan prou bé.

De com se torna, un paralgües,
arma de seguretat,
tant per a aquietar criatures
com per a evitá el pecat.

Antoni López, editor — Rambla del Mítg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

IMPRESSIONS COMERCIALS
EDICIONS
TREBALLS DE LUXE I FANTASIA

Carrer de l'Olm, 8. - BARCELONA

CAÇADORS!

Les millors espadenyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedició a provinçoles

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRÒNIC
I evitar les seves fatals conseqüències és el
LAXOL AMARGOS

Preciós regulador de les funcions gastro-intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sense rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convenceu
De venda en les principals farmacies

El mejor medicamento de los cratos
Aceptado de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
L'AMBIOTTE HERMANOS
Sintomas: Irritropina - Hexametileno tetramina - Formina

MOASE
tabeto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

Tabarin "Moritz"

GRANS FESTES TABARINESQUES
RESTAURANT DE PRIMER ORDRE
Plaça Sepúlveda, 183 Telèfon 2044

Bazar de la Unió

3, Carrer Unió, 3
BARCELONA

UTILS PER A ESCRIPTORI & TINTES SUPERIORS
& IMPRESSIONS COMERCIALS DE TOTES MENES
LLIBRES RATLLATS & TARGETES POSTALS, etc.

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar n.º 2

TELÉFONO 4115

Obras completas de JACINTO OCTAVIO PICON

TOMO 6.º

LÁZARO

Juan Vulgar

Un tomo

Pesetas 4

LES CENT MILLORS POESIES DE LA LENGUA CATALANA

Triades per E. Moliné y Brasés

Un tom

UNA pesseta

Joaquín M.ª Bartrina. — ALGO, Colección de poesias. Ptas. 4

Josep Burgas — El premi de l'hermosura. Pessetes 1'50

Santiago Rusiñol. — "Gente Bien" - Els Naufragos. Ptes. 1'25 tomo

R. Suriñach Senties. — Llibre del Convalescent. Pessetes 4

DICCIONARI

CATALÀ - CASTELLÀ

CASTELLÀ - CATALÀ

COMPOST EN PRESENCIA DELS DICCIONARIS PUBLICATS
FINS AL DIA I DE LES PRINCIPALS OBRES LITERÀRIES I
FILOLÒGIQUES CATALANES, ESPECIALMENT LES D'EN
POMPEU FABRA, I ENRIQUIT AMB ALGUNS MILERS DE
MOTS QUE ENCARA NO S'HAVIEN CATALOGAT, PER

A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom d'unes 900 planes, imprès sobre un paper finíssim i intransparent,
relligat amb pegamoid

900 planes, dos centímetres de gruix!!

PESETES 10

BARON DE HOLBACH

DEL AMOR CONYUGAL

Los esposos en la vida privada:
sus deberes sus placeres legítimos

Un tomo

UNA peseta

DOCTOR BEARSON

ETERNA LUNA DE MIEL

Secretos del lecho conyugal
Cartilla higiénica para los
recien casados

Un tomo

UNA peseta

OBRES NOVES A PUNT DE SORTIR

SANTIAGO RUSIÑOL

En Josepet de Sant Celoni

Novel·la picaresca

FREDERIC PUJULA

En el repós de la trinxera

Cartes d'un soldat a l'amic

ADRIÀ GUAL

Hores d'amor i de tristesa

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

— Apa, dòna, ne t'adormis aquí, que t'podries encostipar.